ΕΝΟΤΗΤΑ 7
Μια σχολική εφημερίδα

Κατανοούμε τα μέσα επικοινωνίας

παράγοντας μέσα επικοινωνίας

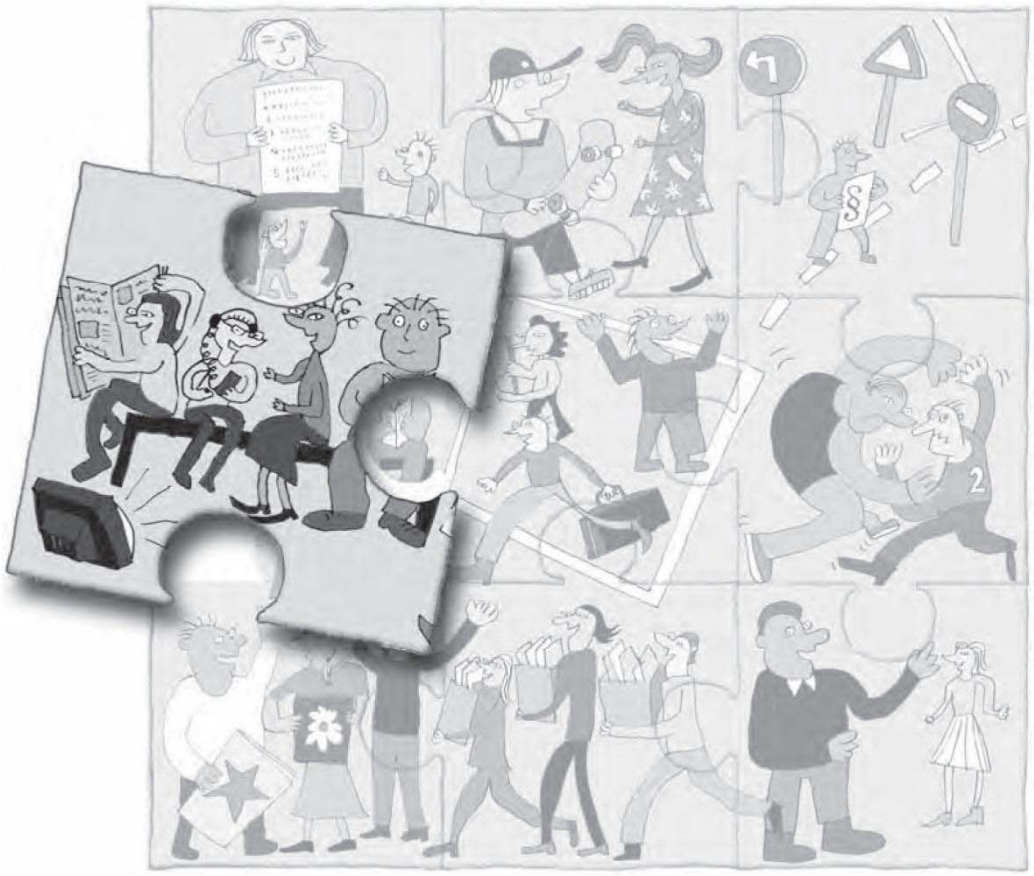

7.1 Οι εφημερίδες γύρω μας

Ποιον ενημερώνουν. Πώς ενημερώνουν. Τι μηνύματα περνάνε.

7.2 Η εφημερίδα μας είναι η καλύτερη ... δε συμφωνείτε;

Τι είναι αυτό που κάνει μια εφημερίδα καλή;

7.3 Φτιάχνουμε τη δική μας εφημερίδα τοίχου

Όλα τα "πρέπει" και μερικά "μην"

7.4 Το πρώτο μας τεύχος!

Τι κάνουμε μετά;

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Μια σχολική εφημερίδα

Κατανοούμε τα μέσα επικοινωνίας παράγοντας μέσα επικοινωνίας

Σε όλο τον κόσμο, η παρουσία και η επιρροή των μέσων επικοινωνίας έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Όσο πιο περίπλοκες και αλληλένδετες γίνονται οι ζωές μας, τόσο περισσότερο βασιζόμαστε σε πληροφορίες για να κατανοήσουμε τις επιρροές και τις εξελίξεις που μας επηρεάζουν. Για οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με θέματα πέρα από τα όρια της προσωπικής εμπειρίας και της άμεσης αντίληψης μας, βασιζόμαστε σε ένα μέσο επικοινωνίας.

Ωστόσο, η ατομική πρόσβαση στα διάφορα μέσα επικοινωνίας ποικίλλει ευρέως. Αυτό επηρεάζει το επίπεδο πληροφοριών και τις δυνατότητές του ατόμου να ασκήσει επιρροή και εξουσία. Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι το θέμα της λογοκρισίας και το πρόβλημα της παραπληροφόρησης από τα κόμματα, τις κυβερνήσεις και τα ισχυρά λόμπι. Η σύγκρουση, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής αλλαγής ή του πολέμου, μονοπωλείται και δίνει διαστρεβλωμένες πληροφορίες.

Παρά το γεγονός ότι αυτές οι αλληλεξαρτήσεις, για να αναφέρουμε μόνο μερικές, δεν αναφέρονται σε αυτή την ενότητα, οι μαθητές θα ανακαλύψουν στοιχεία τους όταν συγκρίνουν τα έντυπα μέσα της χώρας τους ή της περιοχής τους, και τα κρίνουν με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.

Η προσέγγιση για την εκπαίδευση στα μέσα επικοινωνίας σε αυτή την ενότητα είναι διαφορετική. Παράγοντας την δική τους εφημερίδα τοίχου, οι μαθητές θα αποκτήσουν κάποια επίγνωση σχετικά με την παραγωγή εφημερίδων και θα μάθουν για την πραγματικότητα των μέσων επικοινωνίας "από μέσα". Η διδακτική εμπειρία έχει δείξει ότι αυτή η προσέγγιση δίνει στους μαθητές μια μορφή άμεσης πρόσβασης σε έντυπα μέσα που είναι όχι τόσο προσιτά στην καθημερινή τους ζωή. Οι μαθητές θα δουν αυτό το είδος μέσων ενημέρωσης με κριτικό πνεύμα και θα αξιολογήσουν επίσης τα ηλεκτρονικά μέσα, και την δική τους χρήση αυτών των διαφορετικών ειδών μέσων επικοινωνίας, από μια νέα προοπτική. Θα αναπτύξουν, έτσι, γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας.

Τέλος, μια πρακτική συμβουλή: η ενότητα αυτή απαιτεί και προσφέρει δυνατότητα για διαθεματική διδασκαλία και συνεργασία. Η συγγραφή και αναθεώρηση κειμένων θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος της διδασκαλίας της γλώσσας, ενώ ο σχεδιασμός θα μπορούσε να γίνει εργασία για το μάθημα των εικαστικών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια τάξη μπορεί να ξεκινήσει μόνη της, με τη συνεισφορά συντακτικής ομάδας μαθητών που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Η εφημερίδα τοίχου μπορεί να υπάρχει στη σχολική ζωή για κάποιο χρονικό διάστημα μέχρι να πεισθούν και άλλοι εκπαιδευτικοί ότι αξίζει να ασχοληθούν και να συμμετέχουν και αυτοί.

Μαθαίνουμε για την Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Ιδιότητα του Πολίτη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας αποτελεί βασικό στοιχείο στην Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Ιδιότητα του Πολίτη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα – τον ενεργό, συμμετέχοντα πολίτη. Εδώ είναι μια περίληψη από τις πιο σημαντικές πτυχές του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας:

1. Η ικανότητα στην επικοινωνία αναφέρεται στον γενικό τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρούν τα ανθρώπινα όντα. Αυτό δεν αποτελεί την κοινωνική πραγματικότητα. Αντίθετα, ορίζεται από τους ανθρώπους μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, που σημαίνει ότι δημιουργείται μέσα από την επικοινωνία. Αυτή η γενική επικοινωνιακή ικανότητα αρχίζει με την εκμάθηση της μητρικής γλώσσας και αναπτύσσεται περαιτέρω με τη χρήση της.

2. Κάθε ανθρώπινο ον διαθέτει αυτή την επικοινωνιακή ικανότητα από τη γέννησή του. Είμαστε προικισμένοι με την ικανότητα αυτή από τη φύση, αλλά πρέπει να υπάρχει εκπαίδευση, άσκηση και καλλιέργεια.

3. Ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας περιλαμβάνεται στην ευρύτερη έννοια της επικοινωνιακής

ικανότητας. Αναφέρεται στο πολύπλοκο πλήθος των μέσων επικοινωνίας, και οι μαθητές τα μαθαίνουν και ασκούνται σε αυτά. Τα έντυπα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της εφημερίδας τοίχου, είναι σημαντικά στην καθημερινή επικοινωνία, με την οποία πρέπει να εξοικειωθούν οι μαθητές. Ωστόσο, δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα στοιχείο στο πλαίσιο του συνολικού στόχου του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Μια σχολική εφημερίδα

Κατανοούμε τα μέσα επικοινωνίας παράγοντας μέσα επικοινωνίας

Τίτλος μαθ/τος	Μαθησιακοί στόχοι	Εργασίες μαθητών	Υλικά	Μέθοδοι
Μάθημα 1: Οι εφημερίδες γύρω μας	Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με μια ποικιλία έντυπων μέσων. Κατανοούν τις διαφορές στη δομή περιεχομένου.	Οι μαθητές βρίσκουν και αναλύουν τις εφημερίδες και τα περιοδικά που διαβάζονται περισσότερο. Δημιουργούν μια αφίσα καταγραφής αποτελεσμάτων.	Εφημερίδες, ψαλίδια, κόλλα, μεγάλα φύλλα χαρτιού.	Ομαδική εργασία
Μάθημα 2: Η εφημερίδα μας είναι η καλύτερη... δε συμφωνείτε;	Οι μαθητές διευκρινίζουν τα κριτήρια μιας καλής εφημερίδας ή περιοδικού. Ανακαλύπτουν τις δικές τους προοπτικές, αξίες και ενδιαφέροντα.	Οι μαθητές αξιολογούν τις παρουσιάσεις των άλλων ομάδων και καταλήγουν σε συμβιβασμούς.	Παρουσιάσεις προετοιμασμένες από το προηγούμενο μάθημα. Σχεδιάγραμμα στον πίνακα.	Ομαδικές παρουσιάσεις, συζήτηση σε ολομέλεια και αξιολόγηση.
Μάθημα 3: Φτιάχνουμε τη δική μας εφημερίδα τοίχου	Σε ομάδες, οι μαθητές αποφασίζουν τα θέματα και τους στόχους. Συνεργάζονται και μοιράζονται τις ιδέες τους και τις ικανότητές τους μέσα στην ομάδα.	Οι μαθητές αποφασίζουν για τη δομή της εφημερίδας. Εντοπίζουν τα θέματα που έχουν σημασία για το σχολείο τους και γράφουν ένα άρθρο.	Ανάλογα με τους διαθέσιμους υλικούς πόρους, τα αποτελέσματα θα κυμαίνονται από χειρόγραφα κείμενα μέχρι ηλεκτρονικές εκτυπώσεις με ψηφιακές φωτογραφίες.	Λήψη κοινών αποφάσεων, ομαδική εργασία.
Μάθημα 4: Το πρώτο μας τεύχος!	Σε ανοιχτή συζήτηση, οι μαθητές κατανοούν τι χρειάζεται για να προχωρήσει η εφημερίδα τοίχου. Παίρνουν αποφάσεις και αναλαμβάνουν σχετικές ευθύνες.	Οι μαθητές πρέπει να διαμορφώσουν απόψεις και να πάρουν αποφάσεις για τη μελλοντική συμμετοχή τους στην υλοποίηση του project τους.	Πίνακας κοινός ή σεμιναρίου.	Συζήτηση σε ολομέλεια.

Μάθημα 1
Οι εφημερίδες γύρω μας
Ποιον ενημερώνουν. Πώς ενημερώνουν. Τι μηνύματα περνάνε.

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με μια ποικιλία έντυπων μέσων. Κατανοούν τις διαφορές στην δομή περιεχομένου.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές βρίσκουν και αναλύουν τις εφημερίδες και τα περιοδικά που διαβάζονται περισσότερο. Δημιουργούν μια αφίσα καταγραφής αποτελεσμάτων.
Υλικά	Εφημερίδες, ψαλίδια, κόλλα, μεγάλα φύλλα χαρτιού.
Μέθοδοι	Ομαδική εργασία.

Εννοιολογική μάθηση

Ο όρος “έντυπα μέσα” αναφέρεται στις έντυπες πηγές πληροφόρησης – τα λεγόμενα κλασσικά μέσα ενημέρωσης – όπως εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, καταλόγους, ενημερωτικά δελτία, φυλλάδια, χάρτες, διαγράμματα, κάρτες, ημερολόγια και αφίσες.

Τα έντυπα μέσα είναι συνήθως τυπωμένα σε χαρτί. Οι τεχνολογίες εκτύπωσης εξελίσσονται ραγδαία, και η ψηφιακή εκτύπωση αυξάνεται όλο και περισσότερο.

Το μάθημα

Αρκετές εβδομάδες πριν ξεκινήσει το μάθημα, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να συλλέξουν όσες περισσότερες εφημερίδες και περιοδικά μπορούν και να τα φέρουν στο σχολείο. Για να διευκολύνει την εργασία, μπορεί να αναρτήσει στην τάξη έναν πίνακα που θα χρησιμοποιηθεί για παρουσιάσεις. Με λίγη τύχη, μπορεί να καταφέρει να βρει μια παλιά εφημερίδα, που αποτελεί ιδανικό μέσο για την παρουσίαση εφημερίδων και περιοδικών. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι περιλαμβάνονται όλες οι βασικές ημερήσιες εφημερίδες.

Ο/η εκπαιδευτικός θα ξεκινήσει το μάθημα ενημερώνοντας τους μαθητές για τους στόχους και τις υποχρεώσεις τους σε αυτή την ενότητα. Θα τονίσει ότι αυτή η ενότητα είναι η αρχή ενός project που θα συνεχιστεί για μισή σχολική χρονιά. Οι μαθητές πρέπει, επίσης, να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό το project τούς δίνει ευκαιρία να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία δημοσιογραφίας. Η εμπειρία έχει δείξει ότι οι μελλοντικοί δημοσιογράφοι κάνουν συχνά τα πρώτα τους βήματα με project αυτού του είδους.

Οι μαθητές σχηματίζουν μικρές ομάδες, κατά προτίμηση των τριών ή το πολύ τεσσάρων ατόμων. Κάθε ομάδα θα αναλύσει διαφορετικό περιοδικό ή εφημερίδα. Οι μαθητές μπορούν να καθοδηγηδούν από τις παρακάτω ερωτήσεις:

– Ποια τμήματα περιλαμβάνονται στην εφημερίδα ή το περιοδικό;

– Με ποια σειρά εμφανίζονται οι ενότητες;

– Σε ποιες ομάδες απευθύνονται τα διάφορα τμήματα; Ποια μέλη της οικογένειας δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για συγκεκριμένα τμήματα;

– Ποια θέματα καλύπτονται στις ενότητες τους τεύχους που εξετάζει η ομάδα;

– Διαλέξτε ένα τυπικό άρθρο από κάθε ενότητα. Κόψτε αυτά τα άρθρα και κολλείστε τα σε ένα φύλλο χαρτί δημιουργώντας μια αφίσα.

Η αφίσα θα πρέπει να έχει το όνομα της εφημερίδας ή του περιοδικού, ιδανικά με πρωτότυπο τίτλο, και θα πρέπει να απαντηθούν τα παραπάνω ερωτήματα. Οι μαθητές δεν θα πρέπει να ξεχάσουν τη σημασία της σαφούς και ομαλής διάταξης.

Σε αυτό το στάδιο, είναι βασικό για τους μαθητές να έχουν κατανοήσει τη βασική δομή της εφημερίδας τους, ώστε να μπορούν να την παρουσιάσουν και να την εξηγήσουν στην τάξη.

Οι ομάδες θα ετοιμάσουν τις παρουσιάσεις τους για το επόμενο μάθημα σαν να διαφημίζουν την εφημερίδα ή το περιοδικό τους, δίνοντας έμφαση στα πλεονεκτήματα και τα δυνατά σημεία. Μετά από τις παρουσιάσεις, η τάξη θα αποφασίσει ποια εφημερίδα θεωρεί πιο ενδιαφέρουσα και ενημερωτική. Ο στόχος σε αυτό το στάδιο είναι να παίρνουν δωρεάν την εφημερίδα για λίγες εβδομάδες, κάτι που πολλοί εκδότες εφημερίδων πρόθυμα θα πρόσφεραν για το σχολείο.

Σε αυτή τη φάση, ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι συμβουλευτικός. Θα υποστηρίξει τις ομάδες για την εσωτερική δομή της εφημερίδας, καθώς δεν είναι εύκολη η ανάλυση όλων των εφημερίδων. Επίσης, θα πρέπει να παρακολουθεί τους μαθητές για να βεβαιωθεί ότι όλες οι ομάδες είναι σε θέση να κάνουν μια καλή παρουσίαση και ότι θα έχουν ολοκληρώσει τις εργασίες τους μέχρι το τέλος του μαθήματος. Η προσπάθεια για τελειότητα θα οδηγήσει σε σπατάλη χρόνου στη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Μάθημα 2
Η εφημερίδα μας είναι η καλύτερη... δε συμφωνείτε;
Τι είναι αυτό που κάνει μια εφημερίδα καλή;

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές διευκρινίζουν τα κριτήρια μιας καλής εφημερίδας ή περιοδικού. Ανακαλύπτουν τις δικές τους προοπτικές, αξίες και ενδιαφέροντα.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές αξιολογούν τις παρουσιάσεις των άλλων ομάδων και καταλήγουν σε συμβιβασμούς.
Υλικά	Παρουσιάσεις ετοιμασμένες από το προηγούμενο μάθημα. Πίνακας κοινός ή σεμιναρίου.
Μέθοδοι	Ομαδικές παρουσιάσεις, συζήτηση σε ολομέλεια και αξιολόγηση.

Εννοιολογική μάθηση

Ο όρος “ελευθερία του τύπου” αναφέρεται στο δικαίωμα του τύπου να δραστηριοποιείται ελεύθερα, παράλληλα με το δικαίωμα να μην λογοκρίνονται οι πληροφορίες και οι απόψεις σε αυτόν. Η ελευθερία του τύπου παίρνει συγκεκριμένη μορφή μέσα από τα ιδιαίτερα δικαιώματα των δημοσιογράφων να αρνούνται να δώσουν στοιχεία ή μέσα από την δυνατότητά τους να χρησιμοποιούν ειδικό εξοπλισμό ήχου (για “παρακολούθηση”), προκειμένου να μπορούν οι δημοσιογράφοι να προστατεύουν τις πηγές που χρησιμοποιούν και χρειάζονται για την δουλειά τους.

Το μάθημα

Το δεύτερο μάθημα ξεκινάει με τις παρουσιάσεις. Οι ομάδες έχουν ετοιμάσει τις αφίσες και έχουν μαζέψει εφημερίδες και αποκόμματα περιοδικών. Θα ήταν καλό να δοθούν στις ομάδες πέντε λεπτά για να ετοιμαστούν για τις παρουσιάσεις.

Οι μαθητές αξιολογούν τις παρουσιάσεις με καθορισμένα κριτήρια. Ο/η εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει αυτά τα κριτήρια και μπορεί να ετοιμάσει έναν πίνακα, όπως ο παρακάτω.

	Ομάδα 1	**Ομάδα 2**	**Ομάδα 3**	**Ομάδα 4**	**Ομάδα 5**	**Πόντοι**
Όνομα εφημερίδας ή περιοδικού						
Αφίσα						
Τυπικές πλευρές της παρουσίασης						
Περιεχόμενο της παρουσίασης						
Τυπικές πλευρές της εφημερίδας ή του περιοδικού						
Περιεχόμενο της εφημερίδας ή του περιοδικού						

Στην αξιολόγηση δεν πρέπει να επιδειχθεί υπέρμετρος ζήλος, αλλά μάλλον, μέσα από τον ανταγωνισμό, να λειτουργήσει ως κίνητρο για καλές παρουσιάσεις.

Μετά τις παρουσιάσεις, οι μαθητές πρέπει να αξιολογήσουν τα έντυπα μέσα που είδαν (κριτική σκέψη), με επίκεντρο τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι είναι αυτό που κάνει μια εφημερίδα/ένα περιοδικό “καλή/ό”;
- Ποιον σκοπό εξυπηρετεί;
- Τι σκεφτόμαστε για τις εφημερίδες/περιοδικά που μας παρουσιάστηκαν;
- Τι θα μπορούσε να βελτιωθεί;

Η εμπειρία έχει δείξει ότι ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να υποστηρίξει και να συμβάλει στην δομή της συζήτησης κρατώντας σημειώσεις σε έναν πίνακα σεμιναρίου. Εναλλακτικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο πίνακας της τάξης, αλλά αυτό έχει το μειονέκτημα ότι οι πληροφορίες δεν θα είναι διαθέσιμες στο επόμενο μάθημα.

Στο τέλος του μαθήματος, ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στους μαθητές να φτιάξουν και να παρουσιάσουν δημόσια μια “εφημερίδα τοίχου”. Οι μαθητές θα πρέπει να σκεφτούν για την εργασία, καθώς και τα θέματα που θα συμπεριληφθούν, ώστε να παρουσιάζεται ολοκληρωμένη εικόνα της σχολικής ζωής, και να αποφασίσουν ποιο τμήμα είναι πρόθυμοι να παράγουν οι ίδιοι. Πρέπει, επίσης, να επιλέξουν ένα όνομα για την εφημερίδα.

Μάθημα 3
Φτιάχνουμε τη δική μας εφημερίδα τοίχου
Όλα τα "πρέπει" και μερικά "μην"

Μαθησιακός στόχος	Σε ομάδες, οι μαθητές αποφασίζουν τα θέματα και τους στόχους. Συνεργάζονται και μοιράζονται τις ιδέες τους και τις ικανότητές τους μέσα στην ομάδα.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές αποφασίζουν για την δομή της εφημερίδας τους. Εντοπίζουν τα θέματα που έχουν σημασία για το σχολείο τους και γράφουν ένα άρθρο.
Υλικά	Ανάλογα με τους διαθέσιμους υλικούς πόρους, τα αποτελέσματα μπορεί να κυμαίνονται από χειρόγραφα κείμενα μέχρι ηλεκτρονικές εκτυπώσεις με ψηφιακές φωτογραφίες.
Μέθοδοι	Λήψη κοινών αποφάσεων. Ομαδική εργασία.

Το μάθημα

Σε ομάδες των τριών ή τεσσάρων, οι μαθητές ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τα θέματα της εφημερίδας που ενημερώνουν για τη σχολική ζωή.

Ο/η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει μια μικρή εφημερίδα τοίχου για κάθε ομάδα κολλώντας μεταξύ τους τρία χαρτιά Α4. Έργο των ομάδων είναι να σχεδιάσουν τη γενική δομή της εφημερίδας, να βρουν το όνομά της, την πιθανή διάταξη και τα θέματα που έχουν επιλέξει. Το αποτέλεσμα πρέπει να είναι κάπως έτσι:

Το Χρονικό των Μαθητών Τα τελευταία νέα Αθλητικά	Κυριότερες ειδήσεις Εκδηλώσεις	Οι γονείς Οι ανησυχίες μας

Οι προτάσεις που γίνονται από τις ομάδες αναρτώνται στον τοίχο και δίνεται χρόνος στους μαθητές να διαβάσουν τις αφίσες και να διαμορφώσουν άποψη. Στη συνέχεια, μια “σύσκεψη συντακτών” αποφασίζει για τα παρακάτω σημαντικά θέματα:

- Το όνομα της εφημερίδας (ανταλλαγή απόψεων, συζήτηση και τελική ψηφοφορία)˙
- Επιλογή θεμάτων που είναι σημαντικά και συνδέονται με το σχολείο και τους μαθητές.

Σχηματίζονται μικρές ομάδες, που ο αριθμός τους είναι ανάλογος με τον αριθμό των θεμάτων, με μια επιπλέον ομάδα που είναι επικεφαλής της παραγωγής.

Στην αρχή, η ομάδα παραγωγής ασχολείται με πρακτικά θέματα, όπως η διάταξη και η παρουσίαση της εφημερίδας τοίχου. Προηγουμένως, ο/η εκπαιδευτικός έχει ενημερώσει τον/την διευθυντή/τρια για την εφημερίδα και έχει πάρει άδεια για ανάρτησή της στο σχολείο.

Ενώ οι ομάδες συντακτών σχεδιάζουν τα πρώτα άρθρα για τα διάφορα τμήματα, ο/η εκπαιδευτικός συζητά τα τεχνικά θέματα με την ομάδα παραγωγής.

Οι εργασίες των μαθητών πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί σε μια εβδομάδα. Κάθε ομάδα συντακτών υποβάλλει ένα άρθρο και η ομάδα παραγωγής φτιάχνει την εφημερίδα, σε πλήρη μορφή με το λογότυπο και το όνομα της εφημερίδας καθώς και τα θέματα που έχουν επιλεχθεί.

Με αυτή την εργασία, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να βιώσουν την πρώτη τους επιτυχία, αλλά επίσης έρχονται σε επαφή και με τις δυσκολίες που υπάρχουν. Στόχος αυτής της προσέγγισης είναι να δημιουργηθεί μια σταθερή ομάδα συντακτών που θα εκδίδει τακτικά τα σχολικά νέα. Οι ομάδες θα απαρτίζονται από ιδιαίτερα δραστήριους και κινητοποιημένους μαθητές, που θα είναι σε θέση να συνεχίσουν το project της εφημερίδας για μεγάλο διάστημα.

Μάθημα 4
Το πρώτο μας τεύχος!
Τι κάνουμε μετά;

Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές είναι σε θέση να διεξάγουν μια ανοιχτή συζήτηση και να συνειδητοποιήσουν τις επιπτώσεις και τις συνέπειες της συνέχισης αυτού του project. Παίρνουν αποφάσεις και αναλαμβάνουν ευθύνες.
Εργασίες μαθητών	Οι μαθητές διαμορφώνουν απόψεις και αποφασίζουν για τη μελλοντική τους εμπλοκή στη συνέχιση του project.
Υλικά	Πίνακας κοινός ή σεμιναρίου.
Μέθοδοι	Συζήτηση σε ολομέλεια.

Εννοιολογική μάθηση

Μια συζήτηση (μια ανταλλαγή επιχειρημάτων, από τη λατινική λέξη, discussio, που σημαίνει επιχείρημα) είναι μια ιδιαίτερη μορφή λεκτικής επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα στην οποία αναδεικνύονται δύο ή περισσότερες εκδοχές– δηλαδή συζητούνται –, με την κάθε πλευρά να παρουσιάζει τα επιχειρήματά της. Μια συζήτηση πρέπει να γίνεται μέσα σε πνεύμα αμοιβαίου σεβασμού. Στο πλαίσιο μιας καλής συζήτησης, οι ομιλητές επιτρέπουν και επιπλέον ενθαρρύνουν την έκφραση απόψεων και γνωμών διαφορετικών από τις δικές τους, εξετάζοντάς τις προσεκτικά αντί να τις απορρίπτουν βιαστικά. Ποιοτικά ατομικά στοιχεία όπως η ηρεμία, η αυτοκυριαρχία και η ευγένεια λειτουργούν ως πλεονεκτήματα και για τις δυο πλευρές. Στην καλύτερη περίπτωση, μια συζήτηση θα οδηγήσει στη λύση ενός προβλήματος ή σε ένα συμβιβασμό τον οποίο όλοι οι εμπλεκόμενοι αποδέχονται.

Στις σύγχρονες κοινωνίες, οι συζητήσεις αποτελούν πολιτισμένα – μη βίαια – μέσα διαχείρισης της διαφωνίας. Γι' αυτό τον λόγο, οι συγκρούσεις δεν καταστέλλονται, αλλά επιλύονται. Μαθαίνοντας και εφαρμόζοντας τις δεξιότητες της συζήτησης, οι μαθητές μαθαίνουν ένα βασικό στοιχείο για να επιτυγχάνουν και να διατηρούν την ειρήνη στην κοινωνία.

Το μάθημα

Αφού οι ομάδες συντακτών αναρτήσουν τα άρθρα τους στον τοίχο και αναφερθούν εν συντομία στην εμπειρία τους, το επόμενο θέμα είναι αν θα πρέπει να συνεχιστεί το project της εφημερίδας. Τώρα που όλοι οι μαθητές έχουν μια ιδέα του χρόνου που πρέπει να αφιερώσουν και των οργανωτικών προβλημάτων που πρέπει να λύσουν, μπορούν να κάνουν μια ρεαλιστική συζήτηση για το αν θα συνεχίσουν.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να συμβάλει στη σαφήνεια και την διαμόρφωση της συζήτησης προσφέροντας τα παρακάτω βοηθήματα στον πίνακα.

Οργάνωση	Προσωπικές απόψεις	Συνεργασία	Διαχείριση χρόνου
Αν συνεχίσουμε: – Τι πρέπει να λάβουμε υπόψη; – Θα υπάρχει πρόβλημα χρόνου; – Τι τεχνικά μέσα διαθέτουμε; – Πώς μπορούμε να αποτρέψουμε βανδαλισμό της εφημερίδας; – Τι οικονομικές ανάγκες προκύπτουν; Πώς θα υπάρξουν έσοδα;	Ποιος ενδιαφέρεται; – Ο αρχισυντάκτης; – Το συμβούλιο εκδοτών; – Ποιος είναι ο ρόλος και η θέση του/της εκπαιδευτικού; – Ονόματα: – – – – –	– Πώς μπορούμε να προσελκύσουμε το ενδιαφέρον άλλων μαθητών; – Ποιοι άλλοι δάσκαλοι θα θέλαμε να συμμετέχουν; – Μπορούμε να οργανώσουμε επισκέψεις σε τοπικά γραφεία συντακτών (τύπο, τηλεόραση, ηλεκτρονικά μέσα); – Μπορούμε να πάρουμε συνέντευξη από έναν ειδικό (δημοσιογράφο);	

Οι εκπαιδευτικοί που θα ξεκινήσουν ένα τέτοιο project θα διαπιστώσουν ότι δεν είναι δυνατό να σχεδιαστούν τα πάντα. Απαιτείται μια διαδικασία διαρκούς προβληματισμού από όλους. Είναι μια διαδικασία ζωντανή, συναρπαστική, αλλά επίσης δύσκολη και μερικές φορές απογοητευτική.

Οι εκπαιδευτικοί που έχουν εμπειρία στα project γνωρίζουν ότι η ακολουθία των βημάτων και η καθοδήγηση των μαθητών είναι απαραίτητα στοιχεία. Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή, γιατί μια ιδιαίτερα αυστηρή καθοδήγηση μπορεί, φυσικά, να λειτουργήσει αρνητικά για τα κίνητρα και τις πρωτοβουλίες των μαθητών. Η συμμετοχή σε τέτοιου είδους project ωφελεί τους μαθητές γιατί τους προσφέρει σημαντική εμπειρία στην εκπαίδευση για τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ασκήσουν τις ηγετικές τους ικανότητες για να διασφαλίσουν ότι, μέχρι το τέλος του μαθήματος, έχουν ληφθεί ξεκάθαρες αποφάσεις και έχει οριστεί το κατάλληλο χρονοδιάγραμμα για τα επόμενα βήματα.

Πληροφοριακό υλικό για εκπαιδευτικούς

Τρεις διαστάσεις της ανάπτυξης γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας

1. Η πρώτη διάσταση: κριτική των μέσων επικοινωνίας

Η κριτική των μέσων επικοινωνίας μπορεί να συνοψιστεί στο αρχαίο ελληνικό ρήμα *κρίνειν*, το οποίο αρχικά σήμαινε "να διακρίνω" και αναφερόταν στη μόνιμη απόκτηση και αναστοχαστικότητα της γνώσης και της εμπειρίας.

Η κριτική των μέσων επικοινωνίας αποτελεί ανάλυση των μέσων επικοινωνίας. Αυτή η αναλυτική υποδιάσταση αναφέρεται στην ικανότητα αντίληψης και κατανόησης των εξελίξεων στην κοινωνία, όπως ο συγκεντρωτισμός των επιχειρήσεων που ασχολούνται με μέσα επικοινωνίας, που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη λειτουργία τους σε μια δημοκρατική κοινωνία. Σε αυτό το παράδειγμα, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ποιος είναι ιδιοκτήτης κάθε εφημερίδας και πόσα είδη μέσων επικοινωνίας ανήκουν στην ίδια εταιρεία. Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα μέσα επικοινωνίας λειτουργούν σαν εμπορικές επιχειρήσεις που πρέπει να αποφέρουν κέρδος. Και είτε μας αρέσει είτε όχι, όσο πιο αλληλοεξαρτώμενη και παγκοσμιοποιημένη γίνεται η ζωή μας, τόσο περισσότερο χρειαζόμαστε τα μέσα επικοινωνίας. Η ανάλυση των μέσων επικοινωνίας μάς αναγκάζει να τα κρίνουμε -να κάνουμε διακρίσεις- έτσι ώστε να μπορούμε να τα χρησιμοποιούμε κατάλληλα.

Στο πλαίσιο του αναστοχασμού μπορούμε να συνδέσουμε και να εφαρμόσουμε τις δυνατότητες και τις γνώσεις μας σε θέματα που αφορούν στον εαυτό μας και την δράση μας. Ειδικά όταν ασχολούμαστε με τα μέσα επικοινωνίας, έχουμε την τάση να μιλάμε για "τους άλλους" και να ξεχνάμε την προσωπική μας συμμετοχή.

Η ικανότητα ανάλυσης και αναστοχασμού περιλαμβάνει μια ακόμα υποδιάσταση, το ηθικό ενδιαφέρον για τους άλλους, στο πλαίσιο της κοινωνικής ευθύνης.

2. Η δεύτερη διάσταση: γνώσεις για τα μέσα επικοινωνίας

Γίνεται αναφορά στην "καθαρή" γνώση για τα μέσα επικοινωνίας. Εδώ υπάρχουν δυο υποδιαστάσεις.

Η υποδιάσταση της πληροφορίας περιλαμβάνει βασικές γνώσεις για την δουλειά των δημοσιογράφων, τα είδη προγραμμάτων που μεταδίδονται από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, τις προτιμήσεις των θεατών και πώς ο υπολογιστής μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για να εξυπηρετήσει τον χρήστη.

Οι δεξιότητες δίνουν την δυνατότητα άνετης χρήσης νέου εξοπλισμού. Εδώ περιλαμβάνεται η διαδικασία "μάθηση στην πράξη" – χειρισμός υπολογιστή, πρόσβαση στο διαδίκτυο, χρήση βιντεοκάμερας, κ.λπ.

3. Η τρίτη διάσταση: χρήση των μέσων επικοινωνίας

Η χρήση των μέσων επικοινωνίας έχει και αυτή δυο επιμέρους διαστάσεις

1. Ικανότητα χρήσης προϊόντων μέσων επικοινωνίας, δηλαδή, λήψη και κατανάλωση των προϊόντων που παράγουν τα μέσα επικοινωνίας. Η παρακολούθηση τηλεόρασης αποτελεί παράδειγμα. Είναι μια δραστηριότητα κατά την οποία επεξεργαζόμαστε αυτό που βλέπουμε, και το ενσωματώνουμε στις γνωστικές μας δομές και απεικονίσεις. Σήμερα, μπορεί να αναπτυχθεί η αντιληπτική ικανότητα όχι μόνο με τη μελέτη, αλλά και με την παρακολούθηση ταινιών.
2. Ενεργητική χρήση εξοπλισμού μέσων επικοινωνίας. Εδώ γίνεται αναφορά στην κοινωνική αλληλεπίδραση. Παραδείγματα αποτελούν η τηλε-τράπεζα, οι τηλε-αγορές, το βίντεο και οι τηλεφωνικές διασκέψεις, η παραδοσιακή και ψηφιακή φωτογραφία και παραγωγή βίντεο. Η μεγάλη ποικιλία των μέσων, μας δίνει την δυνατότητα να αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο όχι μόνο λαμβάνοντας πληροφορίες, αλλά και παράγοντας τις.

   Η ενότητα για τα μέσα μαζικής επικοινωνίας εστιάζει κυρίως στην ενεργητική χρήση των μέσων, αλλά

συνδυάζεται και με τις άλλες δυο διαστάσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Φυλλάδιο μαθητή 7.1
Πώς γράφεται ένα άρθρο

Βασική δομή ενός άρθρου

1. Επικεφαλίδα

Κάθε άρθρο χρειάζεται μια επικεφαλίδα. Εξυπηρετεί μια λειτουργία: δεν πρέπει να κατακλύσει τον αναγνώστη, αλλά να προκαλέσει την προσοχή και το ενδιαφέρον του για να το διαβάσει.

Οι αναγνώστες ξεφυλλίζουν τις εφημερίδες γρήγορα για να επιλέξουν τα άρθρα που τους ενδιαφέρουν, και γι' αυτό οι επικεφαλίδες πρέπει να τραβήξουν το μάτι του αναγνώστη. Οι επικεφαλίδες πρέπει να είναι σύντομες, με μεγάλα και έντονα γράμματα και να ξεχωρίζουν από το υπόλοιπο κείμενο.

2. Εισαγωγή

Οι εισαγωγικές προτάσεις συνήθως βρίσκονται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου (οι συντάκτες αυτό το αποκαλούν "οδηγό"). Κατά κανόνα, γράφεται με έντονους χαρακτήρες.

Ο "οδηγός" δίνει στον αναγνώστη τις πιο σημαντικές πληροφορίες. Σε αυτό το κομμάτι, ο αναγνώστης βρίσκει απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα.

Με χαρακτηριστικά περισσότερο συναισθηματικά παρά πραγματικά, οι πρώτες γραμμές συχνά περιγράφουν παραστατικά μια σκηνή. Εδώ, το ενδιαφέρον του αναγνώστη δεν εγείρεται από τις πραγματικές πληροφορίες, αλλά με στυλιστικά μέσα.

3. Χρήση γλώσσας και ύφους

Η προσεκτική και επιμελημένη χρήση της γλώσσας είναι ίσως πιο σημαντική για ένα καλό άρθρο από το σωστό δημοσιογραφικό ύφος. Αν δούμε την εφημερίδα σαν ένα σπίτι, τα διάφορα είδη δημοσιογραφικής γραφής και παρουσίασης είναι τα έπιπλά, αλλά οι λέξεις είναι τα τούβλα με τα οποία έχει χτιστεί το σπίτι.

Αν και μπορούμε να τα καταφέρουμε χωρίς έπιπλα, δεν μπορούμε να ζήσουμε σε ένα σπίτι χωρίς τούβλα. Άρθρα που προκαλούν ένα "συναισθηματικό άγγιγμα" είναι πολύ δημοφιλή στις εφημερίδες. Αλλά χρειάζεται προσοχή, το πολύ αλάτι χαλάει τη σούπα (μπορεί κάποιος να έχει υπερβολικά πολύ από κάτι καλό)!

Και ερχόμαστε στις προτάσεις, οι οποίες πρέπει να είναι σύντομες και απλές. Οι αναγνώστες δυσκολεύονται να κατανοήσουν προτάσεις με περισσότερες από 14 λέξεις. Και προτάσεις με περισσότερες από 25 λέξεις είναι απλά ακατανόητες. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να αποφεύγεται η πολύπλοκη δομή προτάσεων με πολλά κόμματα και άλλα σημεία στίξης. Μια καλή συνήθεια είναι να διαβάζετε μια πρόταση μόλις τη γράψετε. Είναι σαφής και κατανοητή; Υπάρχουν περιττές λέξεις;

Τα ορθογραφικά λάθη όχι απλά κάνουν κακή εντύπωση, αλλά επίσης ενοχλούν τον αναγνώστη, γιατί αποσπούν την προσοχή του από το μήνυμα. Πριν παραδοθεί το άρθρο, επανεξετάστε το – αυτό σημαίνει έλεγχο για την ορθότητα και πληρότητα των πληροφοριών (δηλαδή την αλήθεια και την ακρίβειά τους), τα γλωσσικά λάθη, το ύφος και τον βαθμό κατανόησης που προσφέρει.